

ptember 9
France kis
onyban lép
d elő.
el az Anna-
este. Len-
ász Aladár

szászok és kiadó
írásai és nyomda
Kéziratos, St. Baron
999 (Brassai-utca) 10
Telefon:
szászok és kiadóhivatal
999, 228 és 1047

UJ KELET

ESZAK-DOLGAI NAPILAP

3181
Dl. Rannasté
I. Disztér 2. II. 8

Cluj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 202 szám

ELŐFIZETESI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 1050
Félévre — — — 550
Negyedévre — — 290
Egy hónapra — — 100
Az előfizetési ára „Föld”
című folyóirattal együtt
hav-ként 10 lejjelel drágább
Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 40—
Egyszám ára — ck 2—

enc fellépésé-
zat 35.)
Lantos Béla
ok bemutató-
orot 36.)
epibérlet 5 sz.
kr.)
igjárték-ujdon-
ésév. l. Pom-
g, Medgyaszay
asszony. Opa-
a fellépésével,
magánszámai,
.)
Neményi Lili
szállított hely-
dour márkiné.
Vilma felé.
ay Vilma új
B. Sorozat-
Lengyel Irén,
llépése. Napi
(.)

életben

ai

ét

A demokratikus egységfront vajudása

Az ország két nagy demokrata pártja, az erdélyi nemzeti párt és a régi királyságbeli paraszti párt hosszú évek óta követi a két párt egybeolvadásának hídját. Több, mint négy év telt el azóta, hogy a már ominózusan hangzó fuzió szó először felbukkan és azóta legszámbajáró jelentettk a napilapok, hogy a fuzió tiszterre jelentettk és visszavonhatatlanul létrejött. Az véglegesen és visszavonhatatlanul létrejött. Az összeolvadásból mégsem lett semmi, a két párt egymástól újra divergáltak és egy ideig külön utakon keresték az érvényesülést. De a nemzeti párt hamar rájött arra, hogy nem tud komoly gyökeret verni a régi királyságban, a parasztpárt pedig kénytelen volt belátni, hogy az évtizedek óta szilárdan és megfontolhatatlanul egységes nemzetipárti szervezete mellett az ő propagandája Erdélyben nem talál teljára.

A nagy parlamenti harcok idején és különféle választások előestéjén a két demokrata párt újra egymás kezét kereste, sűrű levél- és jegyzékváltások után újra és újra sikerült jól, rosszul megtalálni azt a közös nevezőt, amelyen állva, az erdélyi és a régi demokrata erők egyetlen országos párttá forrhatnak össze. Az utolsó pillanatban azonban mindig közbejött valami. Ez a valami egy szinte érthetetlen fantom, talán a széthúzás szelleme, amelyről nem tudni, hogy megből a pártokból sarjadzik e hi, vagy kívülről tiltották el óvatosságból a kezét, de amely mindannyiszor feltűri a fejét, amikor a demokrata sajtó már vezércikkében ünnepli a fuzió létrejöttét.

Eleinte úgy látszott, hogy a két párt fuziójának Stere személye áll az útjában, aki ellen a konzervatív lapok az utolsó pillanatban mindannyiszor hatalmas kampányt indítottak. A száz száma robbant Stere bombák elkedvetlenítették a nemzeti pártot s a kampány hatása a „Röckwertkonzentrirung” egyetlen esetben sem maradt el. A Stere-ügyet azonban sikerült végleg lejártni, úgy, hogy a reakciónak új fegyverek után kellett nyulni és az Averescu-pártnak sikerült is kihasítani a nemzeti párt testéből a goldisisták blokkját. De a disszidens vezéreket nem követték nagyobb tömegek és az utóbbi hónapokban megint úgy látszott, hogy a nemzeti párt és parasztpárt egyesülésének semmi sem állja útját.

Ezkor jött az újabb bomba: a liberálisokkal való együttműködés gondolata. A legutóbbi fuzió tárgyalások során a teljesen homogénnek és fegyvermezettnek látszó nemzeti párt engedett merev kompaktságából és könnyen megbontható elasztikus formát vett fel. A mindig egységesen gondolkozó nemzeti párt széleskörű elvi rétegződést kezdett meg, amelynek szélső baloldalán Maniu állott a parasztpárttal való szonali fuzió alapján, szélső jobboldalát Jorga képviselte, aki semmiféle fuzióról hallani nem akart, sőt azt hangoztatta, hogy amennyiben a parasztpárttal megkötik a megegyezést, kilép a pártból, a közepén Dan Saver és Manu lelkész körül a nemzeti párt fiataljai sorakoztak, akik minden követ megmozgattak, hogy a nemzeti pártnak a liberális párttal való kollaborálását lehetővé tegyék.

A párt fiataljai minden lehető módon ráakarták bírni Maniut, hogy álljon a liberálisokkal való megegyezés gondolatának élére, sokkal való megegyezés pillanatnyi akció Maniu, aki a napi politika pillanatnyi akcióitól messze tudó és tőltöttebb kényes, de az előlekek szerint a közeljövőben az ország életében döntő befolyást jelentő szempontokból mérlegeli a helyzetet, mereven és határozottan elutasította a liberálisokkal való együttműködés gondolatát, mert a tróntudlás kérdésének mai

helyzete a liberális rezsimhez tűződik. Egy e eleges változás esetén pedig nagyon valószínűtlen, hogy a liberálisok valaha is kormányra kerüljenek, már pedig semmi értelme sincs egy olyan párttal kollaborálni, vagy fuzionálni, amelynek esetleg örök ellenzéki-kedés lehet a sorsa.

A liberálisok felé orientáló nemzetipártiak csoportjában a pártfegyelem (részben sokkal erősebb volt, mint az önálló véleményűeknek hangsúlyozása és Maniunak nincs mit tartani attól, hogyha a parasztpárttal mégis létrejön a fuzió, a liberálisok felé orientálódók közül egyetlen egy is elhagyja a pártot.

Maradék nélkül még em tudja Maniu átvinni pártját az esetleg megalakuló nagy országos demokratikus pártba. Jorga személyes híveivel valószínűleg külön utakat fog keresni a fuzió esetén. Jorga haragszik, nem Maniura, hanem a parasztpárt, amelynek titkára egyszer azzal kereste fel, hogy a maga személyét dobja áldozatul a két párt egyesülése gondolatának. Éppen ezért egészen elképzelhetetlen, hogy Jorga valamikor is egy úton haladjon a parasztpárttal. Igaz, hogy a jorgisták kivonulása nem jelent nagy számbéli veszteséget, de súlyos erkölcsi veszteséget jelent, mert Jorgának, ha nincs is sok párt híve, de annál nagyobb az egyéni preszliója.

A szélső jobboldalon álló Jorgával szemben a szélső baloldalon Lapu áll, aki a fuzió eseteire szintén kilépettel fenyegetőzik. Nem lehet biztosan megállapítani, vajjon személyi hiszág-e, ami Laput új pártalakításra készteti, avagy pusztán elvi kérdés az, hogy az egyesült nemzeti és parasztpártban nem látja elegendő biztosítottnak a parasztpárt radikális programját. Ma még teljesen felmérhetetlenek a következményei az esetleges megalakuló paraszti és munkások pártjának, még következtetni sem lehet arra, hogy milyen tömegek fognak Lapu és Grigore Junian mögé felsorakozni. Egyes jelentések arról tudnak, hogy a munkások és paraszti pártjában hangzó szerephez jutnak a szociálistikus elemek, így főképpen Emil Socor és Moscovici, akiknek jelenléte valószínűleg tartózkodásra kényszeríti a parasztpárt polgáribb felfogású tagjait.

Ilyen esetlegességeken épül fel az ország mai belpolitikai élete. Egy bukaresti újságírónak, a „Politica” munkatársának igen érdekes ötlete támadt. A fuzióról kolportált hírekről volt nemzetipárti, jelenleg goldisista miniszteri székben ülő politikusoktól kért véleményt. A két miniszter válasza csak karakterisztikus, de nem járul egyáltalában hozzá a helyzet tisztázásához. Lupas közegészségügyi miniszter a bukaresti újságírónak így válaszolt:

— A fuzió hasonlít Penelope vásznához, amely sohasem akar elfogni. Az eddigi tapasztalatok arra engednek következtetni, hogy a Maniu és Mihache közötti egyezés újabb híre nem érdemel hitelt. Az erdélyi nemzeti párt fiataljai egyébként is a liberális párt felé orientálódnak és Manu lelkész csak nemrégiben hozta nyilvánosságra azt a véleményt, hogy a nemzeti párt megerősödését egyedül a liberálisokkal való kollaborációban látja. Minden ok megvan tehát arra, hogy a fuzió jegyzőkönyvet szkepticizmussal fogadjuk.

Még érdekesebb Goldis miniszternek a válasza, aki nem kevesebbet mond, mint hogy a nemzeti pártnak voltaképeni vezére ő és a Maniu fele nemzeti párt egy egészen más párt. A kultuszminiszter szóról-szóra ezeket mondotta: Én a valdói erdélyi román nemzeti párt vezére vagyok, amely 1848-ban alakult Balázs-

Kir. udv. szállítók

A legszebb valdói

Keleti gyöngyöket

dus választékban

Fenyő és Braunfeld

ékszerüzletében lehet beszerezni.

Cluj, Piața Unirii 15.

Telefon interurban 6-43.

falván a szabadság mezején. Ebben a minőségben nem vegyülök be más pártok belső ügyeibe.

Mindent egybevetve, ha a fuzió valóban létrejön, Jorga és Lupu külön-külön önálló pártot alakítanak, amelyek talán még szembe is kerülnek a fuzionált országos párttal, de ha a fuzió nem jön létre, akkor helyreáll a nemzeti párt és a parasztpárt kohéziója is és újra előlőről kezdődnek a fuzió tárgyalások.

Az athéni puccs royalisták és kommunisták műve volt

Hétfőn itélkeznek a lázadó gárdatisztek felett (Athén, szept. 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Alig néhány nappal Kondilisz tábornok sikeres forradalma után Pangalos hívei máris kísérletet tettek az új rend megdöntésére. A bukott diktátorhoz ragaszkodó katonatisztek meglepetésszerűen akarták visszaszerezni a hatalmat, de a kormánynak sikerült a rendet néhány óra alatt ismét helyreállítani. Hivatalos jelentések szerint a köztársasági gárda lázadását a royalisták készítettek elő, akik az általános zavart fel akarták használni a köztársaság megbuktatására. A közvélemény helyesli a kormány energikus eljárását és követeli a bűnösök példás megbüntetését.

Kondurictis köztársasági elnök tegnap visszatért Athénba és tanácskozott Kondiliszsal, a köztársaság megvédéséhez szükséges rendszabályokról.

Tegnap éjjel letartóztatták Vezichis, volt minisztert és más royalista vezéreket, valamint több kommunistát is. A görög főváros visszanyerte normális képét, a bankok és üzletek nyitva vannak, a forgalom helyreállt, csupán a gyűlések tilosak. A lakossághoz felszólítást intéztek, hogy szolgáltassa be a nála lévő fegyvereket.

A köztársasági gárda felkelése idején egyébként a kommunisták a városban bandákat alakítottak, behatoltak az üzletekbe és kifosztották azokat, elfoglaltak egy municióraktárt és a posta épületét is. Csak késő éjjel sikerült tőlük is megszabadítani a várost.

A kormány meggyőződött arról, hogy a royalisták és a kommunisták között együttműködés állott fenn. Az athéni puccs részesei fölött hétfőn fognak itélkezni. A köztársasági gárdatisztek, akik Pangalos diktatúráját akarták visszaállítani, hazatérésért vonják felelősségre. Negyven kommunistát közzönséges gyilkosság címén vonnak felelősségre.

Berlin, Páris, London legelőkelőbb tánchelyiségeiben naponta számtalanszor ismétlik meg az **Estrella Tango**, — **La Barcelona** **Charleston** világlágeret. Darabja 30 lei. Moravetz kiadás, mindenütt kaphatók. Egyéb slágerek: Valencia 10 lei, Pique Dame tangó 24 lei, Mon Plaisir 24 lei, Valentino 30 lei. Mindenütt kaphatók.

Két új halottja van a magyar numerusz klauzusznak

Ranschburg Pált és Ranschburg Simonét halálba kergette
a numerusz klauzus

(Budapest, szeptember 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A budapesti főkapitányrág könyomatos a néhány nappal ezelőtt a következő jelentést adta ki:

"Ranschburg Simoné, szül. Strein Franciska 40 éves háztartásbeli a Szondy-utca 40. szám alatti lakásán családi viszálykodás miatt öngyilkossági szándékból, nyitva hagyta a gázcsapot s mire észrevették volna, már halott volt. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe szállították."

Szöről szóra így hangzik a félhivatsos híradás, amely a tragikus véget ért unasszony halálát családi viszálykodással magyarázza. — Szó sincs róla, — mondották ma reggel Ranschburgék szomszédai — harmónikus életet éltek, soha családi perpatvar elő sem fordult, egész más oka van az öngyilkosságnak.

Bizony, az öngyilkosságnak más oka van. És ezt az okot úgy hívják: numerusz klauzus.

A sokatigéző Ranschburg gyerek

Ranschburgéknak három gyerekük volt, akik közül Pál, a legidősebb már igen korán nagy szellemi képességekről tett tanúságot. A Munkácsi utcai Kolosey-gimnázium legjobb tanulója volt, osztálytársai és tanárai egyaránt szerették. Amikor két esztendő előtt vakbélgyulladásos beteg fektet a kórházban, vala mennyi tanára meglátogatta. Az ideai középiskolai tanulmányi versenyen megnyerte a díjat és ezzel — mint tanárai mondották — megmentette az iskola becsületét. Kapott is oklevelet érte.

Amikor Ranschburg Pál megkapta ezt az oklevelet, a révbéárkezés boldog vidámságával üjságot a szüleinek:

— Na most már biztos az egyetemi felvételem. Pintér főigazgató ur ugyanis egyizben kijelentette, hogy a tanulmányi verseny győztesekre nem vonatkozik a numerusz klauzus. Egyébként is biztos volt dolgában. Középszkolai tanulmányai mellett ugyanis medikus barátjaival párhuzamosan tanulta az orvosi fakultás első két esztendőjének anyagát, úgy hogy, mint nyolcadik gimnazista, bátran kolokválhatott volna akármelyik tárgyból.

Egy gimnázista az egyetemen

Tudományszomjának híre eljutott az egyetemre is, ahol lehetővé tették neki, hogy részt vegyen a bonctani kísérleteken. Ranschburg Pál 18 esztendő gimnáziumi tanuló elméletileg és gyakorlatilag egyaránt végzett medikus volt. Természetesen, amint megkapta szintiszta jeles érettségi bizonyítványát, azonnal beadta kérvényét a Tudomány-egyetemre. Nyugodtan várta az elintéztést, míg nem egyszerre csak mint bomba csapott rá a két értesítés, amelyet az egyetemről kapott. Az egyik így szól:

Elintézés:

A bizottság tolyamodó felvételét a Pázmány Péter-Tudomány-egyetem orvoskarára nem ajánlja.

A bizottság elnöke:
Dr. Hoór Károly.

A másik végzetes értesítésben pedig ez áll: "Bairatkozás iránti kérelmét a Budapesti királyi Tudományegyetem orvostudományi karának tanári testülete teljesíthetőnek nem találta. Dr. Jakab, e. i. dékán".

Ranschburg Pál öngyilkos lesz

Ranschburg Pali — a házbeliek állítása szerint — élettelenül vágódott végig a földön, amikor a két értesítést megkapta. Minden reménye és kelleke meg volt ahhoz, hogy felvegyék. Hiába volt minden, a numerusz klauzus 18 esztendő korában kettétörte a kis fiatal tudós, Ranschburg Pál álmodott és vágyott karrierjét.

Másnap a szülők értesítést kaptak a rendőrségről, hogy az esztergomi vonalon megtalálták egy fiatalember szétronsolt holttestét és a hulla zrubében Ranschburgékhoz intézett levél volt. Ranschburg Pál volt az öngyilkos fiatalember, aki ilyen borzalmas módon vetett véget életének, nagy reményekre jogosító életének. Szüleinek írt bucsulevelében megírta, hogy inkább ronsolja szét az agyát a gyorsvonat kereke, semminthogy az álmodott tudós gondolatok helyett kishivatalnoki munkában senyvedjen el. Ranschburgné, a szép, fáradtarcú anya napok alatt esztendőket öregedett, haja egyszeriben megőszült és azóta állandóan hajtogatta, hogy nem éli túl legkedvesebb fia halálát.

Az anya nem éli túl fia öngyilkosságát

Ranschburg Simon tegnap is, mint minden nap délben, elment hazulról munkahelyére, a nyomdába, felesége pedig este fiaival együtt lefeküdt. Tizenegy óra tájban letette a könyvet, amelyet olvasott, alvást szünelt, eloltotta a lámpát. Amikor aztán észrevette, hogy fiai elszenderedtek, kiment a konyhába, karcszékét vonszolt a gázcsap elé, kinyitotta azt és várta a halált.

Meghalt az anyuka

Bandi, a kisebbik fia félkettő tájban egyszerre csak felriadt álmából és nyöszörgöni kezdett:

— Anyukám, szoríts megadhoz, azt álmodtam, hogy valami bajod történt.

Am a kis Bandi gyerek hiába kapkodott anyja után, nem találta sehol. A sötétben megrémült, kiáltozni kezdett, felébredt a bátyja is, meggyújtották a villanyt és ijedten keresgélő kezdek anyjuk után. Így jutottak a konyhába, ahol a karcszékben ülve, a gázcsapot görsösen szorongatva, sápadt, üveges szemmel, holtan találták anyjukat.

Sikoltozás verte fel a ház csendjét, a lakók összefutottak, a házban lakó orvos konstata, hogy a szerencsétlen Ranschburg Simoné már halott, hivatták a mentőket, akik aztán telefonáltak a hullaszállító kecséért. Négy óra tájban jött meg Ranschburg Simon munkájából és amint látta a mentőkocsit és a esődtületet a ház előtt, rögtön rosszat sejtett, nem kérdezett senkitől semmit, halálra vált arccal rohant fel az emeletre, miközben kétségbeesetten kiáltotta:

— Ugy-e, a feleségem? ...

Amikor megtudta a szomorú valóságot, örvöngeni kezdett, le akart ugrani az emeletről, a házbeliek kétszer szakították le a korlától. Közben zürzavarosan kiáltozott:

— Palika, miért vitted el édesanyádat megadda?

Aztán megjött a hullaszállító, a halálba fáradt anyát betették a gyalulatlan fakoporsóba és Ranschburg Simoné kéthónapi kínos, kétségbeesett, halálosan szomorú élet után elindult fia, a 19 esztendő szépséges Pali után.

Ki akar szép lenni?

Szeplős leányok, májfoltos asszonyok, pattanásos férfiak szépek lesznek, ha **Mária szeplő krém-et** használnak. Hatáért felelőség! Fehér Ártalmatlan, 4. a 30 L. Kapható Clujon: Bözsa-drogueria, Aradon: Wojtek és Welsz drogueria. Oradea-Mare: Apollo drogueria

Megnyilt a „CORSO“-bazár

(Hotel Transilvania épület)

Sokáig elszórakozhat kirakatainak megtekintésével.

Cluj, Reg. Ferdinand

No 17.

(v. Wesselényi M.-u.)

Haas Lipót Linoleum üzlet

dusan felszerelt gyári fölerakata

Cluj, Str. Reg. Ferdinand 6
Fiókok: Timișoara, Oradea-Mare

ahol az alanti olcsó áron
szerezheti be szükségletét.

**Tekintse meg
kirkatunkat.**

Viaszosvásznon asztalterítők:

60x100 nagyság... Lei 80.—
80x115 " " 120.—
100x130 " " 175.—
115x145 " " 215.—

Butorbehúzáshoz bőrvásznon
már 120 lejtől

Linoleumok:

67 cm. széles méterje Lei 155.—
90 cm. " " " 205.—
100 cm. " " " 235.—
200 cm. " átütött Inlaid linoleum
□ m.-ként ..... Lei 325.—

Futószőnyegek:

65 cm. széles kétoldalon használható
I-a minőségű méterje Lei 85.—
90 cm. széles kétoldalon használható
I-a minőségű méterje Lei 120.—
65 cm. széles Cocas I-a minőségű
méterje..... Lei 180.—
90 cm. széles Cocas I-a minőségű
méterje..... Lei 250.—

200x300 Smyrna utánzat
ebédülőszőnyeg Lei 1790.—

Ágyelő I-a 155.— Lei

150x300 torontáli utánzatú schez-
longterítő..... Lei 1800.—

Legszebb perzsamin táju Plüsch
schezlongterítő minden létező szín-
ben ..... Lei 1900.—

Plüsch asztalterítő .. Lei 1290.—
Egy ablakra való himzett függöny,
mely áll 3 darabból Lei 580.—

Férfi és női vízhatlan
gummikabátok
880 lejtől

Fördősapkák, fürdőcipők, cellu-
loid játékok, gummiárúk, gum-
milabdák, lábtörők, fürdőszoba
gyékények a legolcsóbb és leg-
nagyobb választékban.

Rendelésnél hivatkozzon az Uj Keletre.

Nem hin
rólam példát
hogy gyerek
voltam a le
templomkerf
mert megbol
tált, hogy ez
döre levezek
megembere
lettem, külö
népi élet há
mindenféle
ha idegen v
fürdő után),
csak szután
interjuvolom
való — elő
színházba. E
vetkezik, ho
állandó ulést
plom vagy
hellyel meg
egyik temple
imát valame
gógájában m
már egy köz

Az ortod
letban leado
tartandó imá
mulasztani.
meg sófárha
pedig, amire
lat kellős kö
keresniyalóje
udvsron, am
dozati példá
tatnak a szó
vezeter, ah
Kaysrling
liturgiába va
lín Schleier
tak sem leh
elandalódtak
két szárnyán
ros hahoholj
löl Dolfi bá
lén — edese
kozottab é
embert talál
hifinomodot
vám idegger
olyan dróse
Frankfurtba
ser zweig Ed
ségi aleinők
fölszívni a
észrevettem
dultak, amik
sposztrofálta

Közben
Susogás,
a hitszónok
csak széles
látni — leir
folytatni. M
dróse után
része amely
deutsch épül

Igazán
muzaf imá
de kitűnő
imának. A
gése megind
örülöttem
őreg hitköze
Igazán meg
sorított lát
lon. A kör
közöttük fi
pajesszel —
az ünneplő

Délután
Szamos part
hogy máma
mélton hall
szónokot —
lött, hogy

Stréber letter . . .

— Ros ha sinai kalsnd —

Nem hinném, hogy akadjon valaki, aki rólam példát venne, azért bátran megmondom, hogy gyerekkoromban pajtásaim között én voltam a legvásottabb és legkövetkezetesebb templomkerülő. Nem büntetlenül tettem ezt, mert megboldogult apám annyi ütleggel traktált, hogy ezért a bűnömért jó néhány eszten dőre levezeltem. De amikor felnöttem és megemberesedtem, a templomi élet respektálójá különösen amióta tudom, hogy a zsidó lettem, különösen a zsidó fűződik a templom népi élet hány ezer szála fűződik a templom mindenféle manifestációjához. Innen van, hogy ha idegen városba jövök, első dolgom (a gőz fürdő után), hogy megnézem a templomokat, csak aztán megyek a muzeumokba, azután interjúvolom meg a város — gyakran muzeumba való — előkelőségeit és leguoljára megyek színházba. Ebből a templomszeretemből következik, hogy a nagy ünnepekre nem veszek állandó ülést — szerencsére nem akadt templom vagy imaház, amely engem ingyenes hellyel megtisztelt volna, — hanem megyek egyik templomból a másikba és ha a reggeli imát valamelyik külteki család magán-zsinagógájában morzsolom le, a muszaf-istentisztelet már egy községi nagy templomban talál.

Az ortodoxok új kántora ezuttal az Uj Keletben leadó közlemény szerint kórossal megtartandó imát ígért be és ezt nem akartam elmulasztani. Így jutottam téraolvassás után, de még sofárszóra előtt a nagytemplomba és pedig, amire nem is számítottam, egy szónoklat kellős közepébe. Eleinte nem értettem, mi keresnivalója van a község felének kúnn az udvaron, amikor itt benne Ábrahám ötnök áldozati példáján hit és erkölcsből építést oktatnak a szószékéről és pedig ékes német nyelvezet, ahogy azt snak idején Meisels és Kysarling és Güliemann bevezették a zsidó liturgiába valamelyik keresztény hitzónok, talán Schleiermacher nyomán. És akik bent voltak sem lehettek elvarázsolva, inkább valahogy elmulasztották a szavak szépségeitől és a szószék két szárnyán, a hitközség egy-egy nyugalmazott ros hahoholja, egyfelől David bátyánk, másfelől Dolfi bácsi — miként gyermek anyja kebelén — édesen aluvának. Néztam, ki csúng fokozottab érdekklődéssel a pap sján és két embert találtam: dr. Fischer Tivadart, ezt a kifinomodott német intellektuelt, akinek nyilván idegpermetező öröm lehetett hallani itt olyan dróset, amit valahol Berlinben, vagy Frankfurthban hallott egyetemi éveiben és Roserzweig Emannelt, aki viszont, mint hitközségi alelnök „parneszi“ kötelességének tartotta felszívni a „móre döaszre“ minden szavát. De észrevettem azt is, hogy mindketten megrándultak, amikor a pap Sára ösanyánk urát így szpoztrófalta: „Ihr Gatte Avruhom“ . . .

Közben egy asszony rosszul lett a galérián. Szorogás, pisszegés, már félkezakadt volna a hitzónoklat: valaki — a korlát fátyolán át csak széles megnyugtató gesztusait lehetett látni — leintett, hogy nincs baj, tessék csak folytatni. Mire lehullottak megint a fejek és a dróse után (skajach, skajch!) a község ama része melynek semmi kedve sem volt a hochdentich épülésére, visszatódult a templomba.

Igazán megható és szép volt a kántor muszaf imája. Nincs terjedelmes hangnysge, de kiváló „baal tefile“ és valóban ura az imának. A nagy „kódusát“ bevezető könyörgése megindító volt; magam is könyyeztem és örülöttem is sirtak az emberek, főleg az az öreg hitközségi alkalmazott, aki a sofárt fújta. Igazán megrendültnek látszott és nincs torkot szorított látvány, mint könnyek fehér szakállon. A kórus, — apró üdöhangu gyerekek, köztötték finomarcu chaszid fiucska, hosszú pajesszel — jól volt betanítva és nagyon emelte az ünnepi hangulatot.

Délután az ipercok templomudvarán a Szamos partján bedobtam a vízbe bűnelmet, hogy mánap lelkiekben megtisztultam és méltón hallgassak meg egy egészen különleges szónokot — János profétát. Nem rébusz önök előtt, hogy Giszkalay Jánosról legyen szó, aki

megigére, hogy eljövendene az ünnepek az ő második száján az izomfiak gyülekezetébe, az ő lelkesítésök okából. Itt náunk, a szerkesztőség fölött volt a Haggibbor imaház, ahol sofár előtt kellett volna a profeciának elharsannai. Vártak-vártak, törát olvastak, valami csekélységet snoderoltak, de a szónok csak nem jöve. És vele együtt nem jött a harsonás sem, úgy, hogy szerénységem kapta a megtiszteltető fölhívást, hogy ha már nem tudok beszélni, legalább tülköljek. Mire nem vállalkozik az ember, ha „köved“ről van szó? Taliszt huztam fejem fölé, elmondottam az áldóimát olyan fontoskodón, mint egy országos forábbi, tektő, recitálták és ötszöri nekilendülés után kivágtam egy o yant, amitől nem omlottak volna ugyan össze Jerichó falai, de én kiszuszogtam a tüdömet, úgy, hogy, amikor a hullámos törőokra került a sor, tiszszeri nehigytrközés után megszégyentültem, — az arcom égett, senkire nézni nem mertem — átadtam a sofárt Br un urnak, a kitünő amatőr-muszafistának, aki Geldenberg gondnok kommandója után derekasan elvégezte a sofározást.

Az előimádkozó egy szépen elősdott imája

Népszavazást rendelnek el Spanyolországban ?

(Madrid, szept. 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Még csak két napja annak, hogy a spanyol túrütisztek lázadásával kapcsolatban Primo de Rivera győzelméről adtunk hírt. A lázadás győzelmes levereése és az a tény, hogy Alfonz spanyol király az utolsó pillnatan a diktátor mellé állt, arra valott, hogy Primo de Rivera teljesen ura a helyzetnek és eszeágában sincs a diktatúrát likvidálni. Annál szenzációsabban bat az a madridi forrásból érkező híradás, hogy Primo de Rivera elrendelte

37 leiert tartós női harisnyát árusít SIPOS, Cal. Reg. Ferdinand 8.

.....
közben, amikor azt hittem, mindenki odafelel, csöndben letettem a taliszt és észrevétlenül kidalagoltam. Már előre éreztem az egyedüllet boldog fölszabadulását, amikor a lépcsőn halom, hogy valaki erősen megriszálja a torkát. Nem lehetett félreérteni, ez nekem szólt. És a következő pillanatban, amikor mögém kerül, megszólal rekedten:

— Stréber!

Visszanéztem, mert úgy véltem, hátha csak a lelkiismeretem szava volt. Rendes, ünneplőbe öltözött férfi állott ott, kaján csillogással a szemében és két keserű vonallal az ajka alatt.

— Igaza van!

E két szót hoztam csak ki, azt is dadogva. Igaza volt. Az utcán már könnyebben éreztem magam és ha találkozom vele, meg fogom szoritani a kezét. Megérdemli. Aminthogy minden stréber megérdemli, hogy úgy járjon, mint én.

Szabó Imre.

egész Spanyolország területére a népszavazást annak eldöntésére, hogy továbbra is fentartsák-e a diktatúrát, vagy sem? A felhívások erre vonatkozólag még nem szólnak egyelőre arról, hogy a diktatura ellenségeinek hogyan lehet szavazni a diktatura fentartásának és az alkotmányos kormányzás visszaállításának kérdésében.

A szenzációs híradással kapcsolatban részleteket még nem közöltek.

Egy nagy zsidó tudós jubileumára

Blau Lajos az író és a tudós

Írta: Dr. Löwy Ferenc (Marosvásárhely)

Körülbelül ötven esztendeje, emlékezem és szombatra volt a szilagsyomlyói zsidóságnak. Vendégül láthatta a jámbor dési rabbit, „Reb Mendele“-t. A szoba, előszoba megtelt buzgó hívőkkel, kik — mint már ilyen alkalommal szokás — vártak, lesték a „Tórá“ (szentirási, illetve talmudi magyarázatot) a híres rabbi ajakáról és nem tudtak vele betelni. A rabbi, hogy egy kicsit megpihenjen és erőt gyűjtsen, hirtelen egy fogas kérdést dob a hívek közé. Szóljon, aki tud rá felelni. Mélységes csend támadt, mindenki elgondolkodott, de senki sem tudott rá felelni. Egyszer csak valahol hátulról el kezd kiáltozni egy kis bócher (talmudtanuló ifju): „Rebbe, én tudom!“ „Nos, hadd halljuk“, szólt a rabbi. „Hamar, helyet a bóchernek!“ A fiu odalép a rabbi elé, megoldja a kérdést, amire a hallgatóságból — pedig sok „lamdan“ (talmudtudós) volt ott, — senki sem tudott megfelelni. Reb Mendele megelégedett mosollyal cirógatja meg a kipirult arcú bócher és megkérdi: „Hogy hívnak, fiam?“ „Lébele Putnik“, felelt a kérdezt, ami magyarul annyit jelent: Léb (Jehuda, népiesen kicsinyítve, melyet a rokonhangzásu Lajos névvel szoktak jelölni) Putnok, gémörmegei helységéből. „Biztos vagyok benne, — szólt ekkor a rabbi ünnepélyesen — hogy ez ifjuból „Gódaul bejiszroel“ (Izraelnek nagy fia) válik majd“.

Amit pedig a Cádik (a „Jámbor“) itt lenni ki mond — így tartja a zsidó néphit — azt teljesítik ott fenn az egekben. A dési rabbi jóslata bevált, habár nem egészen olyan módon, amint azt a jámbor képzelte. „Lébele Putnik“-ból híres, nagy ember, mélt ságos ur lett: dr. Blau Lajos, a budapesti országos rabbiképző intézet igazgató-tudára. korunk zsidóságának egyik kimagasló alakja, a nagy tudósok közt is a legkiválóbbak egyike, akinek 65-ik születésnapján 40 éves írói

jubileumát nemrég ünnepelte nemcsak szűkebb hazája, intézete és tanítványainak nagy serege, hanem ugyszólván az egész zsidó tudományos világ. A tiszteletére a magyar nyelvű ünnepi emlékkönyvön kívül még külön héber nyelven megjelent jubileumi emlékkönyvben, melyet szerkesztői az ünneplőnek zsidó nevére vonatkozóval szellemesen „Vezosz Lijehudó“-nak (Ezt pedig Jehudának) szentirási kifejezéssel nevezték, a leghíresebb európai zsidó tudósok munkái mellett találunk jeruzsálemi, tel-avivi, newyorki, sőt johannesburgi (Délafrika) tudósoktól is dolgozatokat, melyek mind e nagy férfiu iránti hódolatot fejezik ki.

Pedig volt idő, midőn Blau Lajos erősen gondolkodott, hogy ne cserélje e fel a talmudtanulást a nagyobb hírnevet, fényesebb sikereket ígéro villági tudományokkal. E lelki tusájában — mint töle magától hallottam, — tisztelettel elhárította a nagyhírű kolomeai Rabbi Hilél rabbiképesítő okmányát (hattára), melyet az neki följánlott, ami után a talmudtudós ifjak százai hiába sovárogtak, mert még nem döntött, hogy milyen tudománynak szenteli életét. Végre mégis győzött a zsidó érzés, a tóra és talmud iránti szeretete, belépett a budapesti rabbiképző intézetbe és jóformán még be sem fejezte tanulmányait, ugyanazon intézetnek tanára lett. Nagy mestereinek hozzáfűzött reményeit fényesen beváltotta és midőn Bacher Vilmos halála után az illetékes körök másra nem is gondolva, őt emelték a rabbiképző igazgatói polcára, üdvözöl levelemben azt a megállapítást tettem, hogy az intézet nagyhírű alapító tanárainak, Bacher, Bloch, Kaufmann tudásából egyaránt és együttesen az intézet egyetlen növendéke sem örökölt annyit, mint Blau Lajos. A bibliai tudományokban méltó utóda a világhírű Bachernek, mint talmudista nyugodtan átvethette Bloch Mózes katedráját és történeti munkái megelégedéssel töltötték volna el a mindig új csapásokon haladó, ragyogó stílusú Kaufmann Davidot. Mint minden tudomány, úgy a zsidó tudomány is annyira elágazott, hogy gyakran, aki egyik ágában mester, a másikkal esetleg alig ért. Vannak pl. kiváló talmudtudósaink, akik Ezsajas vagy Jób könyvét nem érlik, a héber nyelvtenban teljesen

Weisz Adolf urisabóságát áthelyezte **17. sz. alá**
Calea Regale Ferdinand

September 13
pót
üzlet
rell
kala
ilnand 6
dea-Mare
árakon
gletét.
g
t.
zon
ök:
ei 80.—
" 120.—
" 175.—
" 215.—
rvászon
si
ok:
ei 155.—
" 205.—
" 235.—
d linoleum
ei 325.—
gek:
asználható
ei 85.—
asználható
ei 120.—
minőségű
ei 180.—
minőségű
ei 250.—
utánzat
1790.—
Lei
atu schez-
1800.—
ju Plüsch
étező szín-
1900.—
1290.—
függöny,
580.—
hallan
ok
k, cellu-
k, gum-
dószoba
és leg-
ban.
Uj Keleure.

járatlanok, a zsidók történetét egyáltalán nem ismerik, a zsidó régiségéről, költészetéről, bölcsészetről halvány sejtelmük sincs. Blau Lajos a kevesek egyike, kiről a zsidó tudomány az Irás szavaival elmondhatja: „Egész házamban járatos ő.”

Ha ezután valaki azt hinné, hogy Blau Lajos száraz, elvont tudós, kit csak bámulni, de megérteni nem lehet, az örömmel volna kénytelen tévedését a tényekkel szemben beismerni. Írásait minden intelligens ember élvezettel olvashatja. Olyan egyszerűen tárgyalja a legbonyolultabb tudományos kérdéseket, hogy az olvasó szinte magától érthetőnek tartja világos, kerekded megállapításait. A állványokat, melyeket művei felépítéséhez használt, gondosan eltakarítja; csak tudást de semmi tudakoságot sem láthatni munkáiban. Szinte utólráhetetlen, hogy lehet a legelvontabb tárgyakat népszerűen ismertetni, hogy lehet az elszáradt csontokba életet lehelni és ami talán a legtöbbször becsülendő, rámutatni a zsidóság és a zsidó tudomány jelentőségére az emberiség történetében tisztán tudományos alapon.

Egyik kétkötetes műve, — hogy ezt példával bemutassuk — „A zsidó házasság-felbontás és válólévél története.” Ez, a cím után ítélve, — talán nem érdekli a nagyközönséget. De ha kiemeljük Blau tanárnak — aki mellesleg mondva kiváló jogtudós is — azt a megállapítását, hogy a „get” (zsidó válólévél) a világ legrégebbi, ma is élő, érvényben levő okmánya, erre már önkénytelen is felfigyelünk és talán még jobban fokozza érdeklődésünket a könyv egy másik megállapítása, hogy a keresztény egyházaknak a házasság felbonthatlanságáról való taná zsidó talajból sarjadt, visszamegy Sámáj és Hilél vitájára és hogy az öskeresztény egyház a maga fiatalos buzgóságában a szigorúbb Sámáj szerint döntött („paszken“-olt), míg a zsidóság mint általában Hilél iskolája után igazodott. Hogy ez a kérdés napjainkban sem vesztette el egészen aktualitását, mutatja Ausztria példája, ahol ez ügyben az egyház és az állam még mindig nem találta meg a kivezető utat.

Egy másik megállapítás: az ókori könyv alakját egyedül a zsinagóga tartotta fenn. Az ókorban minden nagy könyv alakja olyan volt mint a tóraé, t. i. két rudra felcsavart pergamentlapcsoport, a kisebbeké meg mint a „megilla” (Eszterkönyv-tekercs), azaz a néhány összeavart pergamentlap összengőgyölvé, ahogy szobrokon, vagy törizraeli képeken ma is ábrázolják. A zsidóság konzervatív. A zsidó házasság- vagy válólévél ma sem a férfi vagy a nő írja alá, mint ahogy az ókorban egyetlen okmányt sem írt alá az érdekelt fél (hiszen a közönség nem tudott írni!) mint ahogy majdnem a középkor végéig még az európai uralkodók sem írták alá az általuk kibocsátott okmányokat, még ha véletlenül tudtak is írni. Blau professzor éles szeme meglát olyasmit, ami milliók figyelmét elkerülte. Így pl. a fagyumölcsre használatos áldásmondás egyetlen szavából kimutatta, hogy ez áldásmondás szövege ósrégi, sokkal régebbi, mint a Misna (a szóbeli tan II. században szerkesztett gyűjteménye), mely azt előírja. Rámutat, hogy maimuni (Rámbám) vallástörvény-kodexa anyagrendezés, szabotosság, világosság dolgában fölveszi a versenyt a legmodernebb törvénykönyvekkel és kimutatja, hogy a bizonyos oldalról célszerűen majdnem a Tóra fölé emelt Sulchan Áruh nagyrészt ennek a szöveget vette át szóról szóra.

Mindezek csak éppen találmokra kiragadott apróságok, melyek csupán jellemzésül szolgálnak. Lehetetlen azonban egy rövid cikkben még csak vázlatosan is képet adni Blau Lajos irodalmi munkásságáról, hiszen e negyven év alatt *negyvennyolc önálló munkája* és a szerkesztésében megjelenő „Magyar Zsidó Szemle”-ben, az első és egyetlen magyar nyelvű zsidó tudományos folyóiratban *ezeregyszázkilencvenöt* kisebb-nagyobb cikke jelent meg többnyire a világ minden részén megjelent zsidó tárgyú vagy zsidóságot érintő könyvekről. Ilyen szemlélet, mely nem pusztán ismertetés, hanem egyben bírálat, értékes megjegyzésekkel kísérvé, kiegészítve, tudommal még egyetlen tudós sem nyújtott. Erre csak a sokoldalú, mindenütt otthonos, nagy könyvtárral, sok folyóirattal rendelkező Blau tanár csodás tudása volt képes. A M. Zs. Szemlén kívül még szerkeszti a héber nyelvű „Hacofe” zsidó tudományos folyóiratot, mely az egész világon, hol a zsidó tudást tudományos alapon mivelik, ismeretes és még volt ideje *harminchat* különféle folyóiratban és *husz* gyűjteményes

munkába írni. Műveinek, cikkeinek, melyek magyar, német, héber, francia és olasz nyelven jelentek meg csupán felkörölése — minden megjegyzés, illetve méltatás nélkül — 76 oldalt vesz igénybe a jubileumi emlékkönyvben. Csak leírni is bámulatos munka, hát még megírni!

Mulasztás volna meg nem említeni, hogy Blau professzor nem szelheti minden idejét az írásnak, hiszen a rabbiképző intézet tanára és igazgatója, egyben az európai vonatkozásban számottevő intézeti könyvtárnak is vezetője, amik idejének nagy részét lekötik. Isten kegyelme azonban kiváltságos képességeihez megfelelő szeretettel, csodálatos kedéllyel és lebilincselő előadási képességgel áldotta meg. Harmadéve egy nyári délutánt volt szerencsém dolgozószobájában tölteni. Soba életében oly rövid idő alatt oly sokat nem tanultam. Mikor már ránk esteledett és bucsuznom kellett, azt mondtam: A zsidó néphit szerint két angyal kíséri az embert; én — ha tehetném — még két gyorsíróát állítanék Őa mellé, hogy minden tudományos megállapítását, minden egyes szavát följegyezzék a zsidó tudomány gyarapítására.

A zsidóság anyagi javakkal, fényes állásokkal, címekkel nem tudja honorálni nagy tudásait, akik

Bombamerénylet Mussolini ellen 44 sebesülttel

Mussolini azonban sértetlen maradt

(Róma, szeptember 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Mussolini elleni merényletek sora — ugylátszik — nem zárult le. Most már a harmadik merényletről érkezik hír Rómából, amely — mint az eddigiek — ezuttal is fiasokál végződött. A legújabb merényletről a következő tudósítás számol be:

Ma délelőtt, amikor Mussolini autójával a villa Tortoniatól a Chighy palota felé ment, a Piata Porta Pia kanyarulatánál egy fiatal ember bombát dobott autójára. A bomba betörte az autó ablakát, majd a földre esett és

ott felrobbant, miközben az automobil folytatta útját. Mussolini sértetlen maradt, a robbanás hatalmas ereje ellenben megsebesített 44 járókelőt, akiket azonnal kórházba szállítottak.

A merénylet neve Ermete Giovanini, 18 éves kőműves. A merénylet után azonnal elfogták és a miniszterelnököt kísérő autón a rendőrségre vitték. Giovanini eddig külföldön élt és bevallotta, hogy a merénylet elkövetésére jött Olaszországba.

Mussolini a Chighy palotába érve, folytatta rendes napi munkáját.

Helyreállott a béke a dévai zsidók között

Mindkét ortodox hitközség autonómiát nyer

(Déva, szeptember 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nagyon fontoságu szerződést írtak alá a napokban Déva zsidóságának vezetői, mely a zsidó hitközségben dúló egyenetlenségeket remélhetőleg hosszú időre elsimította. Mint ismeretes, a dévai zsidóság évek óta két hitközségre szakadt és ez a bomlás mindkét csoportra éreztette káros hatását. Sem a besztarcei ortodox iroda, sem a miniszterium nem volt hajlandó a dévai zsidók hitközségi autonómiáját megadni, míg a két csoport között fennálló differenciák szanálását keresztül nem vitték.

1921-ben történt, hogy a zsidóság egy kis csoportja kivált a 60 éve létező status quo hitközségből és külön hatósági engedély alapján ortodox imaházat létesített. A kis hitközség szép fejlődésnek indult, és az-lassan kis templomot építettek maguknak, a templomban pedig rövid idővel ezután még a nagyobb piedesztált jelentő rabbi is elfoglalta szokásos helyét. Ezzel aztán a vallásos elemek végleges szeparálódása megtörtént.

Egy évre rá azonban egy érdekes esemény változtatott a status quo anyahitközség állapotján is. A forradalom után beköltözött falusi zsidóság kívánására a status quo hitközség is kimondotta az ortodoxiára való áttérést és a hitközségi közgyűlés határozata nyomán belső életét az ortodox előírások szerint rendezte át. Így állt elő az az érdekes helyzet, hogy a dévai zsidóság két ortodox hitközségre oszlott meg s ezzel megkezdődött az áldatlan viszály is, mely mindkét hitközség belső életére káros hatással volt. A kis hitközség tagjai talán joggal kifogásolták azt, hogy az ortodox nevet viselő hitközség tagjai szombatot, sőt a nagyobb ünnepeken is nyitva tartják üzleteiket, a vallásosabbak rabbija így nem egyszer körlevélben támadta meg a dévai zsidók ellentétes állásfoglalásait. Jóra ez természetesen nem vezethetett és ezt mindkét hitközség vezetősége belátta akkor, midőn a miniszteri le-

irat azonnal utasította az anyahitközségnek az autonómia megadására vonatkozó kérvényét, hogy a két csoport között fennálló ellentétek elsimítása az autonómia meg nem adható. Ez egy évvel ezelőtt történt és azóta állandóan folynak a tárgyalások a két hitközség között, melynek tendenciája a két csoport végleges összeolvadása volt. A tárgyalások nem vezettek eredményre addig, míg végre a besztarcei iroda Spitz Mayer kerületi főrabbit Dávára küldte, aki az ügyeket felülvizsgálva, teljes méltányossággal azt a régóta húzódozó kérdést szerencsés kézzel oldotta meg.

A kibékülést Spitz Mayer elöklése alatt két, 4-4 hitközségi tagból álló bizottság hajtotta végre, akik egy több pontból álló szerződésben mindkét hitközség megelégedésére nyilvánosságra is hozták határozatukat. A szerződés szerint a besztarcei rabbi iroda megadja a hitközség autonómiáját, a hitközség pedig teljes autonómiát biztosít az 1921-ben alakult hitközségnek, melyet imaháznak ismernek el. Egy hitközség sem veheti fel a másik hitközség tagjait s a két hitközségnek egymástól függetlenül önállóan kell működnie. Az anyahitközség anyagi áldozatot is hozott a kibékülés érdekében, amennyiben a Gabella-díjak összebevételének 50 százalékát átengedte a már imaháznak minősített kis hitközség pénztárának. A kibékülés a zsidóság mindkét csoportját a legnagyobb megelégedéssel töltötte el s remélhető, hogy az eddigi belső viszályokon kívül anyagi szavakkal is küzdő hitközség életének ez a szerződés, mely szeptember elsajével lépett érvénybe, szerencsés fordulópontja lesz. (ki)

Vidéki amatőrfényképezők
kérjenek arjegyzéket
POLITZER
fotóárúháztól Carei-Mare.
Vidéki szétküldés. Alapít-
tatott 1896.

Ruhája molymentesse válik, ha Czinknél festtet, tisztított.

Hévesi Sándor
mutatója

Ha a néz
szinlapot, ug
hatott volna
Krudý Gyn
és hangulato
vészelnek be
kopottas mel
de jóleső ro
magyar női
gadta.

A darab
íródott, de a
a munka fát
mert az író

Az „Elsz
részletet ki
egybe, mert
szinttlen eg
Károly műh
dalkatosabb
Nemzeti Sz
gyakorlatilag
szintű azonb
ismerettől fé
csinálni. Saj
ellenére sem
gusai rendki
megkonstruá
legszebb sza
nem faksda
éltés eleve
terveltek, f
émelygösség
semmit sem
hagynak s l
nevelt polgá

Mert biz
hogy Ander
ifjusága idj
mének, hogy
könyvi uton
élhetetlen, a
hős Vapnak
tartanak, mi
a logika ösz
dramaturgia
esetre sem l
amelyből író
kicsíráztatni

Az élet s
lázó hamissá
életnek van
nem egy ant
bannak élet
hogy a győz
dák az Elze
a latin konj
maguk irodá
berzenkedés
akarnak kié
son János
szabályai sze
mert megtag
amelynek ab
nyitva, több
aladt. Ezt s
még Hevesi
másbalval
Anderson Já
mes, levendu
tása kitellen
érezünk iga
lottunk, ho
élettel vanna
muló mult é

Ez igaz
vek: élmény
munkák, am
Jánosok és a
tük meg, aki
hogy éljenek
jambor purit
igézői, akik
Mégdák még
közéjükbe. E
olajozott, zö
ember és a f
élettel van n

Elzevir

Hovesi Sándor 3 fejezetes színművének bemutatója a kolozsvári Magyar Színházban

Ha a néző történetesen nem nézi meg a színdarabot, úgy azzal a meggyőződéssel is távozhatott volna a nézőtérrel, hogy az „Elzevir“-t Krudy Gyula írta. Egész beállítása, érzelme és hangulatos mesésessége annak a pszichológus és hangulatos mesésessége annak a pszichológus és hangulatos mesésessége annak a pszichológus...

A darab kétségektől mentes irodalmi szándékkal íródott, de a szándék meglehetősen ellaposodott a munka fáradságai közben, valószínűleg azért, mert az író nem segítette az íblet.

Az „Elzevir“ tisztára interieur darab, drámai részleteit kizárólag a hangulati egység forrasztja egybe, mert lélektanilag annyira széteső és valószínűtlen egységként, mintha hajdani Kifaludy Károly műhelyéből került volna ki. Annál csodálatosabb ez, mert Hovesi Sándor, a budapesti Nemzeti Színház főrendezője írta, aki pedig gyakorlatilag kifőntően ismeri a színpadot. Valószínű azonban, hogy éppen ettől a gyakorlati ismerettől félt és mindenéron „irodalmat“ akart csinálni. Sajnos, ez nem sikerült neki, annak ellenére sem, hogy az „Elzevir“ egyes dialógusai rendkívül finom iramúvészzel vannak megkoronázva. A baj csak az, hogy életet a legszebb szavak sem tudnak támasztani, ha azok nem fűződnek a megítélés mélységeiből, a megítélés elevenségéből. Hovesi Sándor szavai kitervelek, finomak, szinte a banalitásig és émélygősségig szépek, esztétikusak, csak éppen semmit sem mondanak, csak éppen érzékeltetnek hagynak a legfőbb a végkísérletek és jólnevelt polgári bakfiak könnyzsebközt izgatják.

Mert bizony nincs azon semmi sirnivaló, hogy Anderson János antikvárius ur szép ifjúsága idjén elfelejtkezett szólni szíveselmének, hogy jó lenne az érzelmeit anyakönyvi őrön fényjeletetni, hiszen, aki ennyire élehetetlen, az semmire sem lehet tragikus hős. Vannak, akik inkább szerencsés embernek tartanak, mint áldozatnak. Ez a ténykörtelvény a logika összes szabályai szerint és a moderna dramaturgia utmutatásai értelmében semmire sem lehet drámai cselkmény magva, amelyből irodalmi költő útján sikerül csak kicsiriztatni egy igen sovány cselkményt.

Az élet sohasem lírizál úgy és olyan fuváló kamissággal, mint az „Elzevir“ hősei. Az életnek vannak magrandító véletlenei, de azok nem egy antikvárium dohos levegőjében robannak életre. És főleg: nem hisztünk abban, hogy a gyönyörű és életeleven Zsombery Magdák az Elzevir-könyvek tözomszédságában és a latin konjugációk tövében találják meg a maguk irodalomtanúsárukat, akik egy kötő tyuk berzenkedésével és egy kappan grandezájával akarnak kitérni az élet törvényei elől. Anderson János sem az élet, sem a dramaturgia szabályai szerint nem formálhat jogot az életre, mert megtagadta az életet és azon a vártán, amelynek a bika mindig az ellenség felé van nyitva, többszöri figyelmeztetés dacára is elaludt. Ezt semmiféle teória nem teszi jóvá, még Hovesi Sándoré sem, aki pedig annyi mélabuval és annyi valószínűlésséggel áll Anderson János mellé, mennyiből egy érzelmes, levendulailatos hölgy egész lelki háttér-táza kitellenék. Az egész históriából annyit érezünk igaznak, mennyit a könyvekről hallottunk, hogy t. i. a könyvek komprimált élettel vannak telítve, bennük él a soha el nem muló múlt és a soha el nem muló jelen.

Ez igaz is, de a könyvek, az igazi könyvek: élményraktárak, szenvedés és ujjongás-műmák, amelyeknek lelkét éppen az Anderson Jánosok és a Nod er professorok nem érthetik meg, akikben semmi képesség nincs arra, hogy éljenek, akik a szépség nyárspolgárai és jámbor puritánjai, dogmatizmus felő hajló főlélelők, akik megérdemelnék, hogy a Zsombery Magdák még a színdarabokban se kerüljenek a közelükbe. Egyébként maga a kompozíció jól elajazott, zökkenő-nélküli, látszik rajja a tudó ember és a félművész kezének érintése.

Az „Elzevir“ értékei kizárólag hangulatiak és talán csak az öreg báró alakja az, amelyik élettel van naturálva. Finom, kedves, megható

középszertűség az „Elzevir“, mint a zenélő órák hazug színekkel kombinált feszményei, mint az az antikvitás, amelyen nincs meg a biztos valódiság anyajegye, sőt inkább a parvenük által beszerzett régiségek benyomását kelti.

Az előadás nem volt segítségére a darabnak. Vontatott, álmos, lelkesedés nélküli volt, mint maga a színmű. Csak Forgács mindig előtörő karakterizáló és elmélyítő művésze, Kemény László mindig friss, élettől sugárzó közvetlensége, Székelyhídi Adrienne friss szépsége lendítették valmit az előadásban, Kár, hogy

Székelyhídi Adrienne muzsikális beszéde, (nagy adomány!) vonzó nőisége még nem párosul az érzések közvetlenségével és meggyőző erejével. Bár tehetsége néhol elmentárisan tör fel, sok helyütt hangja még hamis és modoros. Sokat kell tanulnia és el kell molyúlnie, akkor lehetünk jövendőjében. A két új bemutatkozó: Lantos Béla és Mester Tibor egyelőre nem adtak bizonyosságot komolyabb elhivatottságról. Mihályffy volt a legjobb és legmeggyőzőbb és kis szerepében Laczkó Aranka, Izsáky Margit is jó volt. (s. l.)

Spanyolország hivatalosan bejelentette kilépését a Népszövetségből

A Népszövetség munkája Németország belépése után

(Genf, szeptember 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Azt a reménykedő hangulatot, mely abból a hitből eredt, hogy Spanyolország egészen a tegnapi napig nem jelentette be kilépését a Népszövetségből, ma váratlan fordulat zavarta meg. A Népszövetség titkárságához ma megérkezett a spanyol kormány hivatalos jelentése, melyben Spanyolország véglegesen bejelenti a Népszövetségből való kilépését. A népszövetségi szerződés első pontja értelmében e bejelentéstől számított két évnek kell elmulnia a végleges kilépésig. A spanyol jegyzék igen udvarias és igen rövid. A jegyzéket ma közölték valamennyi delegációval, majd a sajtóval.

Genf, szeptember 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Elsőnek jelentette az Uj Kelet, hogy Németországot — hosszú és izgalmas előcsatározások, viták és diplomáciai cselszövények sikeres kiparizozása után — felvették a Népszövetség kötelékébe. Ennek ellenére, hogy a nagy esemény lélekemelő hangulatát Spanyolország érzékenykedése és most már végleg bejelentett kilépése meglehetősen megromította, a Németország felvétele alkalmából elmondott beszédek erősen optimisztikus pacifista hangulatra vallanak. Ugy a felvétel tényéből, mint a beszédek foglalt gondolatokból feltétlenül kihangsúlyoznak az órvndetes változások ténye, hogy Németországot többé nem kezelik legyőzött hatalomként, hanem egyenrangú félként tekintik a népek szövetségében, amellyel együtt kell — éppen a győző hatalmak érdekében — dolgozni a jövő konzolidációjáért.

Az ünnepélyes ülés

Mint hogy a közbeszó ünnepnek miatt nem regisztrálhattuk a Népszövetség ülésének ünnepélyes lefolyását, alatt közöljük Briand, Stresemann és Chamberlain beszédeinek fontosabb motívumait.

A történelmi jelentőségű ülés külsőségében is ünnepélyes és izgalmas volt. Négy száz újságíró vett részt Németország felvételének ünnepélyén, amelyen az elnöki tisztet Niacinis, jugoszláv külügyminiszter töltötte be.

A németek ünnepi ruhában jelentek meg, számos olyan delegátus taggal, akiknek nevét eddig nem sikerült meg tudni. Niacinis „Isten hozott“ -tal üdvözölte a német delegációt, mire Stresemann német nyelven válaszolt:

A remények megvalósulásának záloga

— A megszállás kérdésének mielőbbi megoldásától függ, — mondotta Stresemann — hogy a nagy remények, melyeket Németországnak a Népszövetségbe való belépésétől várnak, megvalósulnak-e, vagy sem. Mideussemre nagy jelentőségű esemény, hogy Németország a Népszövetségben most azokkal az államokkal szövetséges, amelyek a világháborúban ellene szövetségek.

— Át kell hidalnunk mindazt, — folytatta beszédét Stresemann — amik gazdasági szempontból eddig a népeket elválasztották, mert nem lehet az isteni világrend parancsa az, hogy emberek a maguk nemzeti hivatásukat egymás ellen élézzék ki.

Elismernék az ágyuk...

Farcináló hatású volt Briand beszéde, aki beszédében nem kevesebbet mondott, mint azt, hogy Németország belépésével a Népszövetségbe elismernék az ágyuk, sutba kerülnek a géppuskák és a bika ügye biztos lépésekkel halad előre.

A két történelmi jelentőségű beszéddel kapcsolatban a közgyűlés elhatározta, hogy Briand és Stresemann beszédeit szószertű kiadvatja. Hasonló op imasztikus kijelentéseket tett az újságíróknak Chamberlain angol külügyminiszter

ter, aki hangsúlyozta, hogy Anglia büszke arra, hogy szolgálatot tette a francia és német népek a megbékélés és kiegyensúlyozás iránt.

Németország máris fontos hivatalokat kapott a Népszövetségben

Mint Genfből jelentik, Németország a Népszövetség főtitkárságában két fontos pozíciót nyert el és pedig a jogi osztály egyik szekciójának vezetését, mely főtitkárságot helyettesít. Kilátás van arra is, hogy Németország helyet kap az információs szekcióban is, amelynek vezetőjeként Somner-t szemelték ki.

Stresemann és Briand a Rajna-vidék felszabadításáról tárgyaltak

Németország felvétele a Népszövetségbe máris kedvező atmoszférát teremtett a megszállások kérdésében. Egy nappal az ünnepélyes felvétel után Stresemann és Briand a Rajna-vidék felszabadításáról tárgyaltak. Spanyolország távolmaradását a Népszövetség közgyűléséről egyébként csak muló jelenségnek tekintik. Primo de Rivera — a jelek szerint — csak negatív elégtételt akar szerezni nemzetének azzal, hogy kivonult a Népszövetség üléséről. Eljárása tulajdonképpen reflexe a nemzeti érzékenykedésnek.

Elnapolták a Népszövetség ülését

A Népszövetség ülésének alkotmánykérdésekkel, technikai és politikai kérdésekkel foglalkozó három bizottsága megkezdte munkáját. A bizottságokban a németek ezuttal először vettek részt. A Népszövetség közgyűlése délután folytatta az általános vitát a tanács és a főtitkárság működéséről szóló jelentésről. Ramek, osztrák kancellár emlékeztette a közgyűlés tagjait azokra a férfiakra, akiknek a népek kiegyensúlyozását szolgáló munkája a Népszövetség egye emességét megteremtette. Üdvözölte Németországot a belépő legfiatalabb tagot, Ausztrália delegátusa: Lakman hangsúlyozta, hogy milyen jelentősége van Németország belépésének a Népszövetségbe a világgözösség jellegére. Ischi japán delegátus a tanács reformjáról szólva, azt az óhaját intezte a távollévő Spanyolországhoz, hogy helyét minél hamarabb foglalja el, azután szintén melegen üdvözölte Németországot. Ezután a Népszövetség gyűlését bizonytalan időre elnapolták.

Uraknak Tutor

a legajánlatosabb gummi óvszer, utolérhetően minőségben. Kapható az egész országban. Szétküldés utánvétel. Állandóan friss minőségben, diszkrét csomagolásban, 12 db. 186 — lej. Megrendelhető költségmentesen Farmax-nál, Brassó, Posta-fiók 53. Főlerakat: Amphora R. T. Brassó.

sdn
ert cé-
n
lont
k a leg-
fiu és
del
Tegyen egy próbarendelést.

Ille

bil folytatta
a robbanás
ett 44 járó-
llítottak.
iovanini, 18
azonnal el-
ró autón a
ig külföldön
et elköveté-

között

községnek az
kérvényt,
ló ellentétet
adható. Ez
állandóan
szétség között,
port végleg s
nem vezetnek
esterei iroda
vára küldte,
és méltányor-
bet szerencsés

lete alatt két,
ság hajtotta
szerződésben
nyilvános-
A szerződés
egadja a hit-
pedig teljes
alakult hit-
ernek el. Egy
ik hitközség
ástól függet-
nyahitközség
külés érdeké-
őszbevetel-
ár imháznak
ának. A ki-
portját a leg-
s remélhető,
kívül anyagi
életének ez a
ajével lépett
a lsz. (ki)

történelmi képek
arjegyzéket
TZER
ból Carel-Mare.
küldés. Alapít-
ott 1898.

ztittat.

Gyermekek ápolásánál nélkülözhetetlen a MACK-féle KAISER-BORAX

Vambéry Rusztem dr. Kolozsvárra jön Vambéry Rusztem dr., a nagy magyar jogtudós, Vambéry Armin fia, mint egyik kolozsvári barátjához írt levelében bejelenti, rövidesen Kolozsvárra jön, ahol előadást szándékozik tartani a világpolitikai helyzetről és az aktuális európai jogi és gazdasági kérdésekről.

A kolozsvári Magyar Színház előadja a Szomorúságának Énekesét. A vilnai művészegyetes legsikerültebb darabjai közé tartozott Osip Dimov bájos háromfelvonásos tragikomédiája, a "Szomorúságának énekesé".

Csempészésen érték Pangalos volt görög diktátor feleségét. Athénből jelentik: A vámhatóságok görög kikötőben szállítmányokat tartóztattak fel, amelyekben nagymennyiségű francia selyem volt.

Mindenkinek fontos tudni, különösen a hölgyközönségnek, hogy milyen szappan használatával biztosíthatja bőrének selymes finomságát.

Erdélybe is ellátogatnak a német parlamenti vendégek. Bukarestből jelentik: Szombaton délelőtt a fővárosba érkezett a német parlament tagjainak egy kirándulócsoportha.

Harc egy budapesti egyetemi katedra körül. Budapestről jelentik: Egy hónappal ezelőtt a budapesti egyetem tanárává nevezték ki Ádám Lajos magántanárt a Faszor szanatórium igazgató-főorvosát.

A MA Marosvásárhely egyetlen napilapja. Legelterjedtebb újság. Hirdessen A MA-ban. Kiadóhivatal Marosvásárhely. Pótlár 35.

Egy kolozsvári újságíró tragikus halála. A "Patria" helyettes szerkesztője, Mihai Procopiu, a román újságírás egyik kiválósága tragikus módon halt meg.

Jellin a héber iskolák főfelügyelője Palesztinában. Jeruzsálemből jelentik: Dr. David Jellin, a jeruzsálemi héber tanítóképző intézet igazgatóját kinevezték a cionista szervezet nevelésügyi tanácsának vezetőjévé.

Osztrák vámhivatalokat állítanak fel Csehszlovákiában. Bécsből jelentik: A bécsi csehszlovák kereskedelmi és iparkamara intervenciójára az osztrák kormány elhatározta, hogy Csehszlovákia területén több vámexpozitúrát létesít.

Dental Depot a Weiss & Schwarz bécsi cég Cluj-i lerakata Cluj (Kolozsvár) Egyetem u. 1. II. em.

Transzmissziós kerekek pontos körforgásuak és kaliberezettek, elsőrangú anyag minden méretben. Schieb Kereskedelmi és ipari vállalat Sibiu (Nagyszombat) Strada Gării No 15.

TUNGSRAM AZ UJ TUNGSRAM-B LÁMPA SPORT

Kezdődik a bajnokság. A kolozsvári kerület új bajnoki szezonja a mai nappal megkezdődik. A tavalyi bajnokság hat első helyezettje: Victoria, Universitatea, Haggibbor, KAC, RMS és CFR vesznek részt az első osztályban.

Kínizsi-Bilbao. Spanyolország többszörös bajnoksapata európai turáján elérkezett végre hozzánk is és ma Románia bajnokával méri össze erejét.

Fényképészek, Amateurök! Bernát papirosáruházában, Plata Unirii 29 szám alatt

Lámpa-belel és gyertyabelel gyárt és mintázott árajánlattal szolgál Lengyel Sándor és Fial szalagszővőgyára Arad, Interurban 407.

Régi jóhírnevű ékszerüzlet a legtorzalmásabb helyen, szép berendezéssel pulthasszával, két kirakattal bérbeadó.

Seegras, Gradli, Ponyva, Zsak, szalmazzák, Afrik nagy választékban és olcsó ár mellett Boskovlos József - Cluj Strada Reg. Maria No 15.

...sági zsidé... Marton Ernő... csak a forrás... ales kom... endelésről... témadások... Olaszország... kapcsolat... ratalos kom... ti, hogy a... eg szükség... valamennyi... zelmű lapok... szerezzenek... felvilágosít... a nemzet... negerősítését... z igazgatási... "Cuvantul"... város polgár... te, hogy a... van és módó... hazsérkezése... rezni, amely... a parlament... melyl zsidó... unaszrdahely... előtt súlyos... egjainak több... t rabbi fiát... rabbi-ál, de... e nem akart... volt, hogy a... be a lelki... emélyes jelen... zni álláspont... yre agresszi... Hillel ünne... zái előjáró... ég - épen a... a miatt -... a mellzőttek... n felfolyamo... választás meg... biztos kikül... e a kérésre és... tközséghez, aki... tközségi ügyek... nek ki, ugy... góglakta, ahol... ni az isten... rőszkos maga... Hillel megvá... y az új rabbi... zóság legköze... telmeit a kor... tsége dívat... dik felében a... ri szövetsége... Magyar Szin... minta szerint... ek irányítják... armilyen ágá... os reklamiro... minden részt... plakátokon... 000 lej, határ... ágosítást nyujt... vtsége Piata... ter 16 án, csü... nyitva van.

KÖZGAZDASÁG

A közlekedésügyi minisztérium közbelépését kéri a vagonhiány enyhítésére

A kolozsvári kerületi igazgatóság területén katasztrófális méreteket ölt a fedett kocsik hiánya. Megakad az építőanyagok szállítása

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A CFR kolozsvári kerületi igazgatóságánál az utóbbi hetek folyamán az eddig már megszokott arányokat is felülmúló súlyos természetű vagonhiány észlelhető. Ez a vagonhiány különösen fedett kocsik tekintetében áll fenn katasztrófális méreteket emiatt azok a vállalatok, amelyek nem szállíthatnak nyitott vagonokat, nap-napján óriási károkat szenvednek. Annál feltűnőbb ez, mert, amint értesülve vagyunk, a bukaresti igazgatóság területén olyan nagy fedettkocsikban a bőség, hogy tűzfát is ilyen vagonokban szállítanak.

Amióta intenzívebben megindult a forgalom kívül helyezett sérült kocsik kijavítása és a kocsipark rendbehozása, azóta az egyes javító műhelyek megkezdéséig nagy számban voltak be forgalomképes vagonokat, ezeket azon-

ban nagy részen a bukaresti kerületi igazgatóságának szűkítik át, hogy a főváros szükségleteiben ne álljon be fennakadás, míg a többi kerületi igazgatóság kocsikvótáját egyáltalában nem emelik.

A kolozsvári kerületi igazgatóságnál annyival is súlyosabb a helyzet, hogy az export rendeltetű árukkal megrakott vagonokat nem küldik rendszeresen vissza és így átlag mintegy 5-600 fedett kocsival van állandóan kevesebb a rendszer állományánál. Különösen a gipsz, cement és egyéb építőanyagok szállítása ütközik ezáltal szinte leküzdhetetlen akadályokba.

A Kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara az érdekeltek intervenciójára ma táviratilag kérte fel a közlekedésügyi minisztériumot és a CFR vezérigazgatóságát a fedett kocsihány enyhítésére.

A pénzügyminiszter tervbe vette, hogy az új behozatali vámok életbeléptetésével egyidejűleg törvényjavaslatot terjeszt a parlament elé, amelynek értelmében a minisztertanács felhatalmazást nyer, hogy mindazon cikkek behozatali vámját, amely cikkekben a külföldi államok a belföldi ipari termékek hátrányára dumping árakkal versenyt támasztanak, megfelelő mértékben felemelhesse.

Az Erdélyi Bankszindikátus szeptember hó 19-én, vasárnap délután 3 órakor Nagyváradon, a Kereskedelmi Csarnok nagytermében tartja meg harmadik évi rendes közgyűlését. A közgyűlésen tárgyalás alá veszik az általános közgazdasági kérdéseket s ezek közül a pénzühiány és általában a pénzgazdaság problémáit, valamint a bankkamatláb politika kérdését. A közgyűlés iránt a pénzühiány körében nagy az érdeklődés és valószínű, hogy az összes tag intézetek elküldik megbízottait a közgyűlésre, hogy a negyfontosságú kérdéseket felölölő tárgyszorozatot letárgyalásában aktív részt vegyenek.

Manoilescu pénzügyminiszterhelyettes táviratban értesítette a kolozsvári gazdasági érdekléltségeket, hogy ma, szeptember 12-én tervezett kolozsvári gazdasági ankétját, közbejött okok miatt, rövid időre kénytelen elhalasztani. A gazdasági ankétot előreláthatólag a jövő vasárnap fogják megtartani, amikor Manoilescu kitérőbe helyezte Kolozsvárra érkezését.

Belföldi gazdasági hírek

Lapunk az ünnep miatt két napig nem jelent meg. Ezen idő alatt történt belföldi gazdasági eseményeket röviden alább ismertetjük:

A deviza-ellenőrző bizottság körrendeletben közölte a bankokkal, hogy semminemű külföldön kibocsátott értékpapiroknak, sorsjegyeknek, vagy kötvényeknek aláírási ívek által való terjesztésével és ilyen értékek plaszirozásával nem foglalkozhatnak, minthogy ugy sem nyerhetnek engedélyt ezen a címen külföldi átutalásokhoz.

A minisztertanács határozata alapján a legfőbb gazdasági bizottság javaslatot terjesztett elő a városok ellátására szolgáló tűzfaszállítványok tarifájának leszállítása iránt. Az új tarifában felemelt szállítási díjakat a javaslat szerint Bukarest, Jasi, Galatz, Braile, Craiova, Kolozsvár, Nagyvárad, Arad és Csernovitz részére 40-50 százalékos csökkenést hajának végre.

Manoilescu pénzügyminiszterhelyettes egyik nyilatkozatában kijelentette, hogy elvi döntés történt aziránt, hogy mely városok kapjanak vámszabadraktárt. Ezerint Temesvár, Arad, Nagyvárad, Kolozsvár és Szatmár kapják meg a jogot a vámszabadraktár felállításához. A döntés egyelőre csak elvi jelentőségű, mert a részletek kidolgozására, illetőleg megvitatására csak később kerül sor.

Tőzsde

A lej úgy Zürichben mint a többi külföldi tőzsdéken változatlan. A belföldi forgalomban a devizák ársi lánghán tendálnak és a forgalom rendkívül kis keretek között mozog.

Devizák	Valutapiac 1926 Szeptember 11 (Rador)								
	Kolozsvár	Zürich		Paris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	New-york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3880-3890	—	—	666	3875	3801	18690	—	1932
N. York ..	199-200	517 ³ / ₈	517 ³ / ₄	3450	199	714	705 ¹ / ₂	—	—
Londin	978-978	25 ³ / ₂	251 ³ / ₄	167 ¹ / ₄	978	3467	3441	—	48556
Páris	600-810	1497 ¹ / ₂	1495	—	580	2070	2059	—	290 ¹ / ₂
Milano	720-730	1867	1837 ¹ / ₂	124	715	—	—	—	362
Prága	560-595	1532 ¹ / ₂	1532 ¹ / ₂	—	590	2115 ¹ / ₄	2099	—	296 ¹ / ₂
Budapest ..	352-356	7255	7255	—	2800	—	9920	—	—
Belgrád	—	915	915	—	360	1261 ¹ / ₄	12512	—	177 ³ / ₄
Bukarest ..	—	257 ¹ / ₂	257 ¹ / ₂	1715	—	358 ¹ / ₂	353 ¹ / ₂	—	50
Vasó	—	—	—	—	2805	—	—	—	—
Bécs	2820-2840	7310	7310	—	4770	10076	—	—	—
Berlin	—	123 ¹ / ₄	123 ¹ / ₄	—	—	17003	16866	—	—

Száz lel árfolyama: Zürich 257¹/₂, Páris 1715, Budapest 358¹/₂, Bécs 353¹/₂, Prága —

Az ipari és kereskedelemügyi minisztériumban új törvénytervezet készül, amelynek során revízió alá veszik a nemzeti ipar pártolásáról szóló törvényt. Ezzel egyidejűleg egy másik törvényjavaslat is elkészítés alatt áll az áru és értéktözsdek felállításáról. Mindkét törvény a parlament őszi ülészakán be lesz terjesztve.

A lakbérleti törvényre vonatkozólag a „Diminuta” úgy értesül, hogy a kiküldött bizottság 4 nap alatt fogja véleményét előterjesztetni, azután minisztertanács elé kerül a kérdés és ősszel az ülészak legelső törvényjavaslatai között a parlament fogja letárgyalni a törvényjavaslatot.

Ma, vasárnap tartják meg a háztulajdonosok kolozsvári kongresszusát. A kolozsvári Háztulajdonosok Szövetsége tegnapi délután választmányi ülést tartott Cosma Janos dr. elnöke mellett. Az ülésen Jahoda A. Károly beszámolt az utóbbi időben történt eseményekről s részletesen beszámolt a vasárnapi kongresszus előkészületeiről. A kongresszuson Bukarest, Csernovitz, Nagyvárad, Arad, Brassó, Temesvár, Marosvásárhely és Kisenev városok képviseltetik magukat. A nagygyűlés, mint megírtuk, ma, vasárnap délelőtt 10 órakor a város ház közgyűlési termében lesz megtartva.

Palesztinában kitűnő piacra talál Románia élőállat-exportja. Bukarestből jelentik: Palesztina főkörmányzói hivatala értesítette a földművelésügyi minisztériumot, hogy fel fogják oldani a Romániából exportált szarvasmarhákra eddig fennálló beviteli tilalmat, amelyet a múlt évi nagymérvű marhavész miatt hoztak be, a ragály további behurcolásának megakadályozására. A beviteli tilalom feloldása által Palesztina kitűnő piaca lehet Románia élőállat-exportjának, különösen szarvasmarhában és juhokban. A kivitel Konstantin, vagy a dunai kikötőn keresztül Haifa kikötőjében történik legcélszerűbben. A kivitelhez származási igazolványt kell beszerezni, továbbá állatorvosi bizonyítványt csatolni, hogy az állatok egészségesek és vérszűrtességek.

A budapesti ékszerőzsde árai. Az elmúlt hét folyamán a budapesti ékszerőzsden rendkívül élénk forgalom fejlődött ki. Különösen arany iránt volt nagy az érdeklődés, ezüstáruban a kereslet lánghán volt. A következő árfolyamokat jegyezték: szinrany gramonként 48.000 magyar korona, huszmkorónás arany 291.000, arany huszmkorónás 277.000, egykorónás ezüst 5.700, ötkorónás ezüst 29.500, egyforintos ezüst 16.000, szin züst gramonként 1.420 magyar korona.

Hess
mérlege minőségi munka

Hess Victor, Sibiu
első romániai mérleggyár.

Aranyér

Anusol Goedecke

Anusol

Aranyér ellen több, mint 25 éve a legjobban elismert szer. Egyszerű alkalmazás, biztos siker, minden fájdalmat azonnal megszüntet és meggyógyítja a gyuladt, sebes és vérző helyeket. Artalmas alkatrészekből mentes, reggeli és este egy kapszka lesz a végébe bevezetve. Minden patikában és drogeriában kapható.

Gyár címe: **Goedecke & Co.**
Chem. Fabrik Leipzig
Raktár **F. H. Mees** Bucarest
Calea Griviței 61

minisztérium-
melynek során
r pártolásától
egy másik
áll az áru és
két törvény a
terjesztve.

rozólag a „Di-
küldött bizott-
ét előterjesz-
kerül a kérdés
vényjavaslatai
gyalni a tör-

meg a ház-
resszusát. A
tsége tegn p
ott Cosma Ja-
lében Jahoda
időben történt
molt a vásár-
A kongressz-
gyvárad, Arad,
y és Kisenev
A nagygyűlés,
előtt 10 óraker
esz megtartva.

piacra talál
nkarestből je-
hivatala érte-
ériumot, hogy
ortált szarvas-
tilalmat, ame-
hävész miatt
churcolásánk
alom feloldása
khet Románia
szarvasmar-
stancán, vagy
kikötőjében
elhez szárma-
továbbá állat-
gy az állatok

de árai. Az
ékszerüzsdén
ött ki. Külö-
az érdeklődés,
vott. A követ-
zinsrany gra-
huszkoronás
kás 277.000,
s ezüst 29 500,
st gramonként

SS
bsegli munka

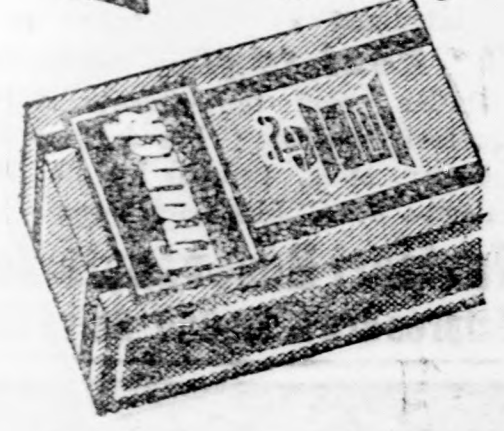
Sibiu
leggyár.

yer
decke

éve a legjob-
bazás, biztos
megszüntet és
érző helyeket
ggel és este
vezetve. Min-
kapható
o & Co.
ipzig
Bucarest
51

**Maradon a régi szokás mellett és
használon ezután is kávéjához
dobozos Valbódi Francokot.**
Ez olcsóbbá teszi a kávé, az ízét pedig erőteljesebbé. A
gabonakávéhoz is feltétlenül szükséges a Valbódi Francok.

Kartonage
Különböző dobozokat, kartonokat a
legrövidebb idő alatt készíti és szál-
litja az „Alfa” Dobozkészítés, Alfred
Fabritius Nagyszében,
Heuplatz 5.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részv. Társ.
Cluj, Piata Unirii No 7. — Saját tőkái 48.000.000 lej. — Fiókjai: Dés, Dioszszentmárton, Gyulafehé-
vár és Marosvásárhely. Affiliált intézetei: Torda-Aranyos Vármegyei Takarékpénztár Rt. Torda, Ud-
varhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhely, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Taka-
rékpénztár Rt. Nagyenyed. Áruaktárai a vasút mellett. Betéteket elfogad, váltókat leszámítol, bel- és
külföldi átutalásokat teljesít. — Safe deposit. — Mindentéle bankszerű ügyletet előnyösen végez.

Kimutatás
a Marpa Lanefes (Kó házi betegeket élelmező)
egyesületnek 1926 évi augusztus havi működéséről.
Kiosztott 1006 ebéd, 180 liter tej, 14 liter bor.
— reggeli, — vacsora. **Bevételek:** Tagdíjakból
16,190 lej. Betegok hozzájárulása 2725 lej. Tem-
plomi és egyéb hozzájárulások 600 lej. Ebédek meg-
váltása 1131 lej. Adományok 600 lej. 1006 ebéd
értéke 50,300 lej. Tartalékalapból (e havi tul-
kiadás) — lej. Összesen 71,546 lej. — **Kiadá-
sok:** Ételhordásért 5024 lej. Igazgatási költségek
4000 lej. Jutalékokra 3338 lej. Konyhai kiadások
és főzés 3898 lej. Tejszámla városi betegeknek
2386 lej. Segélyek városi betegeknek 2400 lej.
Kiosztott ebédek értéke 50300 lej. Ezenleg —
lej — Összesen 71.546 lej. — **Mózes Elek**
titkár. **Neumann Mórné** elnök.

A világ szenzációi az **IDEAL**
filc-kalapjal.
Szalmakalapot minden elfo-
gadható árban árusít az
IDEAL
kalapszalonn. Forgalmasok 48 óra alatt készülnek
Cluj, Calea Regala Ferdinand 8.

דיא אלטבערדימטען
מתיאש קאן-ישע
חלפים זינד ווידער אין אונאבער-
טראפענע קאנאלטאט צו האבען דע-
רענען איבער מינע פערלאסליכקייט
דינען דיא ווערארט גע שוועים
MATIAS KUN'S
SOHN cutitar, **CLUJ**

Bádogfeldolgozó-gépek
bádogosok és lakatosok számára.
Elsőrangú gyártmányokat szállít legkedvezőbb
árakon
SCHIEB Kereskedelmi és
Ipari Vállalat
SIBIU—NAGYSZEBEN,
Strada Găni No. 15.

Csomagoló
ládák
és mindennemű posta, libőrös ládák jutányo-
san beszerezhetők az
„Optima”
ládagyárban
ECKSTEIN és RÓTH — ORADEA
Calea Victoriei (Kolozsvári-utca) 101—103.
Telefon 9-99.

Hölgyeknek
nélkülözhetetlen toilette cikk
AMO **erem**
szappan
puder
Kapható gyógyszer-tárakban
és drogeriákban.
Főraktár!
Dr. Kohn Gyula
gyógyszertára — **Cluj.**

Concurenta
Brassó és viléke leg-
előkelőbb közönségének **uriszabósága**
első helyen vezet ugy kivitelben,
mint szabásban
Tehénpiac 4. Brassó. A fárdóvel szemben.
Szövetraktár
Saját készítményű kész férfi- és gyermekruhák

Flesch & Fiul
sodronyáruggár
Arad, Str. Lt. E. Teodoriu 3.
Gyártmányai: Lánchálós acélágybeté-
tek és ágybetétalkatrészek. Ruhaakasz-
tók minden kivitelben. Patent kirakat-
diszító állványok üveg, papír, diszmű-
áru stb. hereskedések részére. Patkány
és egérszűnyeg. Csomagofantyuk rek-
lámszöveggel és anélkül. Faszönyegek.
Vállalja sodronyárak (tömegiek) készítését
rajz vagy minta után, nickelézett, ónozott, hor-
ganyozott, galvanizált és fényezett kivitelben

Rordás bársony
(20 színben)
L. 98
AU PRINTEMPS
áruházban
(eze előtt Misslr) Str. Memorandulal 11.